

České záchranky zase o krok napřed

Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR administrativně ukončila další rok a přiblížila činnost zdravotnických záchranných služeb v roce 2013. Trendem je narůstající počet výjezdů, zvyšování počtu výjezdových základů i posádek, suplování nefungujících pohotovostí i lepší vybavenost.

Z dat asociace vyplývá, že české zdravotnické záchranné týmy mají za loňský rok na svém kontě celkem 950 tisíc výjezdů.

„Výjezdové posádky zdravotnické záchranné služby (ZZS) jsou v běžném provozu nevytíženější složkou integrovaného záchranného systému (IZS), a podivám-li se do grafů a tabulek z minulých let, počty výjezdů trvale stoupají. Příčinou je samozřejmě stárnutí populace, ale i postupné ubývání praktických lékařů, jejich nedostupnost v odpoledních a večerních hodinách, centralizace specializované péče, nefunkční systém lékařských pohotovostí, bohužel také pohodlnost a neochota řady občanů jakkoli aktivně se podílet na péči o svoje zdraví. Jednoduchým výpočtem dojdeme k tomu, že záchranné služby provedou v průměru každý den 2590 výjezdů, což je 108 každou hodinu a 1,8 každou minutu,“ komentoval aktivitu záchranek za loňský rok předseda asociace MUDr. Marek Slabý, který je zároveň ředitelem Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje.

V minulých letech byla též opakovaně diskutována dostupnost ZZS. Z čísel asociace vyplývá, že

za posledních 5 let počet výjezdových základů na území ČR vzrostl o 20 (na 293), a počet posádek dokonce o 70 (na 546). „Jsem si jist, že tento proces ještě není ukončen, a na základě jednoduché úvahy lze jistě tvrdit, že se v posledních letech se v souladu se zákonem a našimi snahami být u pacienta co nejdříve výrazně zlepšila dostupnost posádek ZZS. Tím samozřejmě došlo ke zkrácení dojezdových časů a nikoli jejich prodlužování, jak nám bylo v souvislosti se vznikem zákona o ZZS podsouváno,“ uvedl předseda Slabý.

Záchranní suplují praktiky

Například Zdravotnická záchranná služba Středočeského kraje v roce 2013 zasahovala u 101 626 událostí, což je o 4104 více než v předchozím roce. Počet ošetřených pacientů poprvé překonal hranici 100 tisíc. Za jeden den středoevropské záchranné ošetřily průměrně 274 pacientů. Průměrný dojezdový čas byl 9 minut. Jak uvedla mluvčí ZZS Středočeského kraje Tereza Vojtová, za posledních 5 let zde narostl počet ošetřených pacientů o více než 25%. „I přesto, že jsme během

těchto let otevřeli čtyři nová výjezdová stanoviště, jsou naše posádky stále vytiženější. Nedošlo však jen k nárůstu vážných stavů. Důvodem navýšení výjezdů záchranné služby je rostoucí počet obyvatel Středočeského kraje i další zvýšení počtu osob během letní sezóny, do jisté míry hraje roli stárnutí populace,“ dodala mluvčí.

Potvrdila také všeobecný trend, že z menších měst téměř zmizely pohotovosti provozované v rámci zdravotnických zařízení. Záchranní proto mnohdy suplují praktického lékaře nebo pohotovost a blokuji se výjezdové skupiny, které by jinak mohly vyjet k urgentním případům s vyšší naléhavostí. Mezi nejčastější zásahy zdejší záchranky patřily úrazy (18 725), cévní mozkové příhody (3350) a akutní koronární syndrom (2292).

Světová špička v resuscitacích

V průběhu minulého roku záchranní ve středních Čechách provedli 795 resuscitací, z nichž 277 bylo primárně úspěšných, v 531 případech byla na vině kardiální příčina.

„S 35procentní úspěšností obno-

vení oběhu se naše záchranná služba drží na celosvětové špičce. Není však jednoduché srovnávat tato čísla u různých záchranných služeb s různou rozlohou, dojezdovými časy a zalidněním. Zejména ve srovnání ostatních krajů s hlavním městem, které má specifické podmínky – krátké vzdálenosti (tím i rychlejší dojezdové časy) a dostupnější nemocnice se specializovanou péčí. Záleží také na počtu zahájených resuscitací. Jinými slovy – všechny ZZS v ČR se dle svých podmínek dají považovat za světovou špičku v počtech úspěšných resuscitací,“ uvedla Tereza Vojtová.

Středočeská ZZS zajišťuje přednemocniční péči v největším kraji České republiky a má jednu z nejhustších sítí výjezdových stanovišť. Přes 80 výjezdových skupin je připraveno vyjet k zásahu ze 38 základů. Jejich síť je uspořádána tak, aby poskytnutí přednemocniční péče bylo zabezpečeno co nejdříve, nejpozději však do základem stanovených 20 minut. Trend postupného růstu zaznamenala středočeská záchranka v posledních pěti letech i u počtu výjezdů lékařů v malém sanitním voze. „Na tuto změnu má vliv ze-

jména plošné zavádění systému *rendez-vous* v celém kraji, od roku 2009 byl zaveden na 8 místech. Další posádky *rendez-vous* máme v plánu uvést do provozu v letošním roce,“ uvedla mluvčí Vojtová a vypočetla, že poprvé za svou historii posádky *rendez-vous* uskutetnily v loňském roce více výjezdů (23 435) než posádky rychlé lékařské pomoci RLP (22 944).

Trendy pro bezpečnost při výjezdu

„Výjezdy záchrannářů bývají často náročné a odehrávají se v extrémních situacích. Záchrannář musí mít všechny prostředky k vlastní ochraně a zajištění bezpečně poskytnuté pomoci pacientovi,“ uvedla mluvčí Zdravotnické záchranné služby Karlovarského kraje Petra Bakurová.

Zdejší pracovníci krizové připravenosti záchranky neustále sleduje a testuje nové trendy. Poslední novinkou, která je již v ostrém provozu, jsou záchranné přilby – jsou záchranné rukavice. Rukavice jsou určeny pro zásahy s vysokým rizikem poranění rukou, jde například o vyproštění osob při dopravních nehodách nebo pohyb v rizikovém terénu. Jsou vyrobeny z moderních materiálů, které zajišťují ochranu proti prořezu při zachování vysoké citlivosti při práci. Výtuhy chrání hřbet ruky a prsty. Barva rukavice je signální zelená pro lepší orientaci za špatné viditelnosti.

„Zdravotnická záchranná služba Karlovarského kraje začala tyto rukavice používat jako první v republice, jsou standardní výbavou každé naší výjezdové skupiny. Doposud je v Česku běžně využíval pouze Hasičský záchranný sbor. Ve světě a Evropě jsou již běžným standardem, stejně jako zásahové přilby s regulovatelnou velikostí, brýlemi a svítlnou s LED technologií, vhodnou do výbušného prostředí. ZZS přilby pořídila v několika barevných provedeních usnadňujících rychlou orientaci na místě zásahu. Signální zelená pro lékaře, bílá pro záchrannáře a signální červená pro vedoucího zdravotnické složky a inspektora provozu. Přilby jsou doplněny reflexními prvky a funkčním označením,“ doplnila mluvčí Bakurová.

Zdravotnické záchranné služby v České republice 2013

	Celkový počet výjezdů	Počet výjezdů úraz. Dg	Počet výjezdů doprav. neh.	Počet výjezdů AIM	Počet výjezdů CMP	Počet KPR	Počet výjezdů 0-18 let	Počet výjezdů starší 18 let	Počet základů	Počet posádek
ZZS hlavního města Prahy	122 717	26 686	2 627	608	2 980	554	8 463	98 975	19	37
ZZS Moravskoslezského kraje	103 634	19 057	2 267	2 646	3 875	1 055	7 648	95 986	30	61
ZZS Středočeského kraje	100 027	18 729	4 309	2 292	3 350	795	9 116	90 911	43	82
ZZS Jihomoravského kraje	89 234	16 356	2 961	1 113	2 284	639	7 225	82 009	23	47
ZZS Ústeckého kraje	75 546	13 622	2 094	934	1 887	992	6 524	69 022	21	43
ZZS Jihočeského kraje	72 010	14 348	2 493	2 185	1 729	575	6 586	64 974	28	50
ZZS Libereckého kraje	65 492	7 044	2 756	882	1 736	1 097	5 770	59 722	14	31
ZZS Plzeňského kraje	53 033	8 258	1 378	976	1 336	300	4 267	48 766	24	36
ZZS Zlínského kraje	52 214	9 437	1 237	638	2 821	396	2 957	40 715	13	27
ZZS Olomouckého kraje	47 416	9 459	1 274	957	1 759	369	3 637	43 779	15	25
ZZS Královéhradeckého kraje	45 215	9 721	1 166	882	1 115	497	4 284	40 931	15	30
ZZS Pardubického kraje	44 444	7 404	1 560	428	965	410	3 917	40 527	16	27
ZZS kraje Vysočina	36 800	6 766	1 568	1 301	2 251	541	2 723	34 077	20	28
ZZS Karlovarského kraje	37 566	6 749	864	700	1 157	263	3 272	34 294	12	22
Celkem ČR	945 348	173 636	28 554	16 542	29 245	8 483	76 389	844 688	293	546

Pozn.: AIM = akutní infarkt myokardu, CMP = cévní mozková příhoda, KPR = kardiopulmonální resuscitace

(Zdroj: Asociace ZZS ČR)

Petra Klusáková